

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

ASOCIAȚIA PROMO-LEX

RAPORT nr.1

Monitorizarea alegerilor locale noi din 19 mai 2013

Perioada de monitorizare: 7 aprilie – 30 aprilie 2013

Publicat la 2 mai 2013

Acest proiect beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

**Raportul nr.1 de monitorizare a alegerilor locale noi din
19 mai 2013**

CUPRINS:

I. REZUMAT

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

III. CONSTATĂRI

- A. Administrația publică**
- B. Administrația electorală**
- C. Listele electorale**
- D. Concurenții electorali**
- E. Finanțele concurenților electorali**
- F. Mass-media locală/regională**

IV. RECOMANDĂRI

I. REZUMAT

Monitorizarea alegerilor locale noi, preconizate pentru 19 mai 2013, se vor desfășura în cinci localități din Republica Moldova și anume: satul Chetrosu r-ul Anenii Noi, satul Manta r-ul Cahul, satul Olișcani r-ul Șoldănești, satul Vîsoca r-ul Soroca (alegerea primarilor) și satul Mincenii de Jos r-ul Rezina (alegerea consiliului local).

În perioada monitorizată, observatorii Promo-LEX au constatat că autoritățile administrației publice locale tind să activeze în termenele stabilite de legislația electorală și întreprind măsuri încât să creeze condiții egale pentru toți concurenții electorali. Autoritățile administrației publice locale, cu mici excepții oferă susținere logistică suficientă organelor electorale.

Organele electorale au fost constituite, în mare parte, în termenele stabilite de lege și au dat dovadă de comportament echitabil față de concurenții electorali.

În majoritatea primăriilor nu se observă o abordare standardizată de lucru privind întocmirea, administrarea, actualizarea și verificarea listelor electorale. Pe de altă parte, în urma verificării accesibilității listelor electorale de către observatori, ultimilor nu le-au fost create impedimente. La capitolul liste electorale, Efortul de monitorizare Promo-LEX se arată îngrijorat de faptul că, o mare parte din cetățenii cu drept de vot care dețin pașapoarte de tip ex-sovietic, urmare a modificărilor legislative operate pe parcursul campaniei electorale vor fi limitați în exercitarea dreptului la vot în cadrul alegerilor locale noi din 19 mai 2013.

Perioada de monitorizare a început fiind observate un șir de activități de campanie electorală. Observatorii au constatat cazuri izolate de agitație electorală înaintea înregistrării în calitate de candidat la organele electorale. Promo-LEX este îngrijorată de oferirea cadourilor electorale de către candidați sau în favoarea acestora precum și de utilizarea resurselor administrative.

Promo-LEX rămâne a fi îngrijorată de carențele legale privind finanțarea campaniilor electorale și în consecință obscuritatea finanțării campaniilor electorale în cele cinci localități. În context, Efortul de monitorizare atrage atenția că pe parcursul perioadei de raportare nici un candidat nu a raportat deschiderea contului bancar cu mențiunea „Fond electoral” la organele electorale de circumscripție și nici un concurent electoral (partid politic) nu a raportat deschiderea conturilor bancare respective CEC. Pe de altă parte, observatorii Promo-LEX au constatat efectuarea efectivă a cheltuielilor de către candidați și în favoarea acestora, în special legate de publicitate electorală, transport, evenimente publice, concerte electorale. În context, Promo-LEX rămâne îngrijorat de apatia organelor electorale în vederea curmării acestor practici negative.

Observatorii au sesizat implicarea foarte slabă a mass-media locală și regională în reflectarea campaniei electorale.

Recomandările misiunii Promo-LEX sunt formulate cu bună credință și urmăresc îmbunătățirea procesului electoral. Acestea pornesc de la faptele constatate și indică cu precădere direcția intervenției necesare, fără a dicta soluții specifice.

Proiectul „Monitorizarea alegerilor locale noi din 19 mai 2013” beneficiază de asistență financiară din partea National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în prezentul raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

Monitorizarea alegerilor locale noi, preconizate pentru 19 mai 2013, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte „Coaliția 2009”. „Coaliția 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte de îmbunătățire a procesului electoral și sporire a încrederii cetățenilor în acest proces.

Activitatea efortului de monitorizare Promo-LEX este coordonată de către observatori grupați în echipa centrală care îndeplinește sarcini de comunicare și management general a efortului de monitorizare,

coordonare a rețelei de observatori, analiza informației, asigurare logistică. Echipa centrală își desfășoară activitatea din data anunțării alegerilor locale generale până la elaborarea raportului final de observare a alegerilor, incluzând astfel constatări ale perioadei preelectorale și post electorale, după caz.

Efortul de monitorizare Promo-LEX este compus în teritoriu de 5 observatori pe termen lung care vor monitoriza procesul electoral în fiecare din circumscripțiile electorale de nivelul I, din toate cele 5 localități ale Republicii Moldova în care vor avea loc alegeri locale noi. Toți observatorii vor raporta constatările într-o formă standardizată, în baza observării directe, întâlnirilor cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale. În ziua alegerilor, observatorii pe termen lung vor activa și în calitate de observatori pe termen scurt statici în secțiile de votare deschise în localitățile respective.

În activitatea de monitorizare a alegerilor, Promo-LEX va atrage o atenție deosebită modalității de susținere financiară a campaniilor electorale în toate cele cinci localități. Metodologia de monitorizare a finanțării campaniilor electorale și formularele de raportare financiară întocmite și utilizate de către observatorii Promo-LEX sunt elaborate în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților de monitorizare civică a finanțelor partidelor politice și a concurenților electorali” care se realizează cu suportul financiar oferit de Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida).

III. CONSTATĂRI

A. Administrația publică

Stabilirea locurilor pentru afișaj electoral și a localurilor pentru întâlniri cu alegătorii

În conformitate cu prevederile alin.7 art.47 Cod Electoral, autoritățile administrației publice locale, sunt obligate în termen de 3 zile de la începutul perioadei electorale să stabilească, să afișeze imediat și să aducă la cunoștință publică deciziile privind minimul de locuri pentru afișaj electoral.

Practic, în toate cinci localități au fost alocate spații pentru afișaj electoral. În majoritatea localităților dimensiunile panourilor alocate de APL pentru afișaj electoral sunt limitate, în raport cu numărul de candidați relativ mare (de la 6 la 9 candidați). Pe de altă parte nu toți concurenții electorali s-au grăbit să utilizeze de aceste spații.

Prezentarea candidaturilor pentru constituirea consiliilor electorale de nivelul I

Conform alin. 3 art. 27 Cod Electoral și programului calendaristic aprobat de CEC, consiliile locale, urmau să prezinte până la 2 aprilie candidaturile pentru constituirea consiliilor electorale de nivelul I. Consiliile locale au propus în termen reprezentanții săi pentru constituirea consiliilor electorale corespunzătoare, excepție fiind doar consiliul local din Mincenii de Jos care nu a desemnat nici un candidat în calitate de membru în consiliul electoral de circumscripție.

Asigurarea logistică a organelor electorale

Conform alin. 6 art. 35 Cod Electoral, APL pune la dispoziția consiliilor și birourilor electorale, localurile și echipamentul necesar pentru organizarea, desfășurarea și totalizarea rezultatelor alegerilor. Totodată, alin. 1 art. 31 Cod Electoral stabilește că, sprijinul din partea autorităților se acordă organelor electorale numai la cerere. Observatorii Promo-LEX au constatat că, în măsura disponibilității autoritățile publice locale au oferit Consiliilor electorale spații pentru desfășurarea activității, acces la calculatoare, copiator, telefon/fax etc.

Verificarea corectitudinii completării listelor de subscripție

În conformitate cu alin. 6 art.42 Cod Electoral, lista de subscripție în susținerea candidatului independent se autentifică prin aplicarea, pe fiecare pagină a ștampilei administrației publice locale. Observatorii Promo-LEX nu au depistat abateri de la această normă.

B. Administrația electorală

Constituirea Circumscripțiilor Electorale și a Consiliilor Electorale de Circumscripție de nivelul I

În conformitate cu prevederile legale în toate cele 5 localități Circumscripțiile electorale de nivelul I au fost constituite la 2 aprilie 2013 iar Consiliile Electorale corespunzătoare la 9 aprilie 2013, conform termenelor stabilite în programul calendaristic.

Constituirea Secțiilor de Votare și a Birourilor Electorale a Secțiilor de Votare (BESV)

În trei din cele cinci circumscripții electorale Secțiile de Votare au fost constituite în termen (până la data de 13 aprilie 2013, inclusiv). Depășirea termenului indicat a fost înregistrată în cazul secțiilor de votare nr. 25 și 26 din cadrul circumscripției electorale nr. 15 (Mincenii de Jos, raionul Rezina) și a secției de votare nr. 22 din cadrul circumscripției electorale nr. 13 (Olișcani, raionul Șoldănești) care au fost create la data de 15 aprilie 2013 cu întârziere față de termenul stabilit în programul calendaristic.

Degrevarea din funcție a membrilor Consiliilor Electorale de Circumscripție de nivelul I și a membrilor birourilor electorale a secțiilor de votare

La data de 12 aprilie 2013 CEC a adoptat Hotărârea nr. 1910 „cu privire la degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a unor membri ai consiliilor electorale de circumscripție pentru efectuarea alegerilor locale noi din 19 mai 2013 și angajarea personalului în aparatele de lucru ale acestora”. Conform acestei hotărâri, în baza propunerilor înaintate de Consiliile electorale de circumscripție CEC a hotărât degrevarea din funcție a câte un membru din cadrul a trei Consilii Electorale de circumscripție de nivelul I care erau efectiv angajați în câmpul muncii și a convocat câte o persoană (neangajate în câmpul muncii) în cadrul Consiliilor Electorale de Circumscripție de nivelul I din localitățile Chetrosu (raionul Anenii Noi) și Mincenii de Jos (raionul Rezina).

Observatorii Promo-LEX au constatat că, consiliul electoral de circumscripție Mincenii de Jos nr.15 a degrevat câte un membru a BESV nr. 25 și nr. 26 (Hotărârea nr. 1 din 26.04.2013) care la fel nu sunt angajați în câmpul muncii, urmînd de facto să îi convoace ținînd cont de statutul acestora.

Înregistrarea candidaților la funcția de consilier și la funcția de primar

În conformitate cu art. 41 alin. 1 din Codul Electoral, desemnarea și înregistrarea candidaților pentru funcția de primar/consilier se efectuează după constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție. Astfel, observatorii Promo-LEX au constatat că, termenele prevăzute de CEC în programul calendaristic au fost respectate, candidații fiind înregistrați în perioada 15.04 – 22.04.2013.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat că, doi concurenți electorali, candidați la funcția de primar din partea PCRM în comuna Chetrosu și satul Vîsoca le-a fost refuzată înregistrarea siglei în campanie sub simbolul electoral al PCRM – secera, ciocanul și o carte deschisă.

Amenajarea Consiliilor Electorale de Circumscripție de nivelul I și prestația membrilor

Observatorii Promo-LEX au constatat prezența inscripțiilor de identificare a organelor electorale în toate cele cinci localități în care vor avea loc alegeri locale noi în data de 19 mai 2013. Potrivit observatorilor, consiliile electorale de circumscripție activează în regim obișnuit. Toate consiliile electorale de circumscripție au ales conducerea organelor electorale. CEC a organizat în această perioadă instruirea membrilor organelor electorale inferioare.

C. Listele electorale

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat că, nu toate birourile electorale dispuneau de listele electorale la data de 28 aprilie 2013 – termenul limită. Astfel, în comuna Chetrosu listele electorale au fost prezentate la data de 29 aprilie iar în comuna Mincenii de Jos acestea nu erau disponibile nici în data de 30 aprilie 2013. Doar în satele Olișcani, raionul Șoldănești și în comuna Manta, raionul Cahul listele electorale au fost întocmite și transmise în termen - la 26 aprilie. În comuna Manta, raionul Cahul

listele electorale actualizate au fost transmise de către primărie la CEC în data de 1 martie 2013, așa cum se face în fiecare an, iar CEC le-a transmis ulterior Consiliului Electoral de circumscripție cu solicitarea de a verifica dacă acestea nu conțin erori, informând Primăria că nu mai este necesar să întocmească listele încă odată.

În data de 30 aprilie 2013 CEC a organizat instruirea operatorilor care vor fi responsabili de verificarea cetățenilor în Registrul electronic al alegătorilor care va fi testat în cadrul alegerilor locale noi din 19 mai 2013 în patru din cele cinci localități, cu excepția comunei Mincenii de Jos, r-ul Rezina unde nu este posibilă asigurarea conexiunii de internet.

O îngrijorare majoră pentru efortul de monitorizare Promo-LEX o constituie prezența în listele electorale a unui mare număr de cetățeni cu drept de vot care dețin încă pașapoarte de timp ex-sovietic și care, în conformitate cu prevederile Legii nr. 92 din 19 aprilie 2013 pentru modificarea articolului 53 din Codul electoral, nu vor avea posibilitatea de a-și exercita dreptul de vot. Spre exemplu, în secția de votare nr. 12, circumscripția electorală Chetrosu din 996 alegători înscriși în listele electorale circa 60 persoane (aprox. 6%) sunt înscrise cu date din pașaportul ex-sovietic; în secția de votare din satul Vîsoca din 1616 alegători incluși în listele electorale circa 310 sunt înscriși cu date din pașaportul ex-sovietic (aprox. 19%). Promo-LEX consideră că urmare a modificărilor legislative operate pe parcursul campaniei electorale acești alegători vor fi limitați în exercitarea dreptului la vot în cadrul alegerilor locale noi din 19 mai 2013.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat totodată că, organele electorale inferioare dar și CEC încearcă să diminueze impactul acestei legi asupra alegătorilor. Astfel, în mai multe cazuri membrii organelor electorale au comunicat că, vor încerca să aducă la cunoștința cetățenilor respectivi noile modificări din legislație pentru ca aceștia să poată lua măsuri pentru a-și asigura dreptul de a vota în ziua alegerilor. Totodată, CEC, având în vedere termenul de confecționare a buletinelor de identitate eliberate gratuit (30 de zile) la schimbarea pașapoartelor de tip ex-sovietic, a adresat la 26 aprilie 2013 un demers ÎS Registru prin care solicită identificarea unor oportunități de eliberare în mod gratuit a buletinelor de identitate provizorii pentru alegătorii din cele cinci localități.

D. Concurenții electorali

Activități de campanie electorală înaintea startului oficial

Potrivit legislației, în perioada electorală, agitația începe doar după înregistrarea concurenților de către organele electorale. Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat un caz de campanie electorală înaintea startului oficial în comuna Mincenii de Jos, raionul Rezina. Astfel, la data de 14 aprilie 2013 dna Eleonora Graur, Președinta raionului Rezina și a Organizației Teritoriale a Partidului Democrat, însoțită de vicepreședintele raionului, primarul or. Rezina, șefa Direcției Învățământ, Tineret și Sport a raionului și consilierul raional Alexandra Rusu a avut o întâlnire cu locuitorii comunei Mincenii de Jos în cadrul căreia a îndemnat locuitorii să voteze în favoarea partidului ce îl reprezintă. Promo-LEX atrage atenția că PDM a fost înregistrat în calitate de concurent electoral abia la 19 aprilie 2013.

Lansarea campaniilor electorale ale concurenților electorali

Comuna Chetrosu, raionul Anenii Noi - candidatul la funcția de primar din partea PCRM, Tudor Novac a desfășurat la 23 aprilie 2013 o întâlnire cu alegătorii, la care a participat și deputatul PCRM Iurie Muntean, care a venit la eveniment cu automobilul.

La data de 24 aprilie 2013 echipa organizației teritoriale PLDM din raionul Anenii Noi a organizat în satul Todirești o întâlnire cu alegătorii în susținerea candidatului său, Zalevski Leonid. La întâlnire au participat circa 25 de locuitori. La eveniment a participat și Alexandru Barbarosie, Președintele organizației teritoriale PLDM și alți membri ai echipei, care la fel au venit cu automobilul.

Observatorii Promo-LEX au raportat că, Dna Valentina Iachimenco, candidatul PDM la funcția de primar, în calitate sa de profesor la Gimnaziul "Grigore Vieru", în afara orelor de program, a organizat o acțiune de salubritate a cimitirului din localitate, cu implicarea elevilor.

Comuna Mincenii de Jos, raionul Rezina - campania electorală în această localitate este foarte slabă. Mulți localnici nici măcar nu cunosc că, în localitatea lor vor avea loc alegeri. Potrivit observatorilor PDM își propune să meargă din casă în casă pentru a discuta cu fiecare alegător în parte și că nu vor organiza alte întâlniri de amploare cu alegătorii iar mai târziu vor elabora careva materiale publicitare.

Satul Olișcani, raionul Soldănești - în satul Olișcani, raionul Șoldănești Dna Valentina Țurcan, candidat la funcția de primar din partea PLDM a organizat în data de 21 aprilie 2013, în jurul orei 14:00 o adunare cu alegătorii în incinta magazinului din centrul satului.

La fel, deputatul PDM Valeriu Guma, venit cu automobilul în localitate a avut la 29 aprilie 2013 o întâlnire cu cetățenii în incinta grădiniței din sat.

Satul Vîsoca, raionul Soroca - Dna Aliona Rotaru, candidatul PLDM la funcția de primar a organizat la 21 aprilie 2013, ora 10.00 o întâlnire cu circa 45 alegători pe teritoriul pieții din sat.

La 21 aprilie 2013, ora 12.00 dna Nona Gorceag, candidatul PCRPM la funcția de primar a organizat o întâlnire cu circa 30 alegători în sala de ședințe a casei de cultură din satul Vîsoca. La data de 28 aprilie 2013, ora 8.00 dna Gorceag, însoțită de dna Ina Șupac, deputat în Parlament și dna Elena Botnarenco, primar de Soroca și câțiva consilierii raionali din partea PCRPM, cu toții veniți cu automobile au purtat discuții în grupuri mici cu alegătorii și au distribuind pliante de agitație electorală pe teritoriul pieții din localitate.

Comuna Manta, raionul Cahul - În data de 21 aprilie 2013 candidatul PDM Dl. Ion Pascal a organizat o întâlnire electorală în fața casei de cultură cu circa 40 persoane. Candidatul PDM a promis că până la 9 mai va restaura monumentul din sat închinat celor căzuți în al doilea război mondial. După discurs a avut loc un concert al ansamblului de dansuri Izvoraș din orașul Cahul.

La 28 aprilie, ora 12.30 în fața Casei de cultură a avut loc o întâlnire electorală la care PLDM a prezentat-o pe doamna Violeta Hîncu în calitate de candidat la funcția de primar. Pentru eveniment organizatorii au solicitat doar curent electric din casa de cultura pentru microfon și boxe. Potivit lui Alexandru Chirijiu, secretarul Organizației raionale Cahul a PLDM, ei au achitat primăriei pentru serviciile puse la dispoziție dar nu a putut specifica ce sumă, menționând că plata se face de către contabilitatea partidului din Chișinău. La întâlnire au participat circa 70 persoane, dintre care circa 25 membri ai biroului permanent al partidului din raionul Cahul, inclusiv Ion Butmalai, deputat și președinte a organizației teritoriale a PLDM, trei doamne primari din partea PLDM din raionul Cahul, Vladimir Lavric - vicepreședinte a organizației raionale a PLDM (cu toții venind în sat cu automobile), cetățeni din s. Pașcani transportați cu un autobus de pe ruta urbana Cahul (N7). În cadrul evenimentului au fost distribuite stegulețe mici de culoare verde fără a indica tipografia unde au fost făcute sau numărul de exemplare, precum și cate o panglica tricolor pe care cei prezenți și-au prins-o la piept (cu o zi înainte a fost sărbătorită ziua drapelului de stat).

Dl. Constantin Păduraru, candidatul PCRPM la funcția de primar în comuna Manta s-a lansat în campania electorală prin publicitate plasată în ziarul Cahul Expres (vezi detalii în capitoul F).

”Cadouri Electorale”

În conformitate cu art.38 al.7 Cod Electoral, concurenților electorali li se interzice să propună alegătorilor bani, cadouri, să distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoarele umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

Cu regret, Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat un astfel de caz în satul Vîsoca, raionul Soroca care a avut loc în data de 20 aprilie 2013 în cadrul întâlnirii cu alegătorii organizată de concurentul electoral al Partidului Popular din Moldova, D-na Viorica Vescu. La întâlnire au participat aproximativ 35 persoane, precum și președintele organizației raionale a partidului Dl. Moroz Andrei, și secretarul organizației republicane de partid veniți cu automobilul. Concurentul electoral a îndemnat alegătorii să o voteze la funcția de primar, promițând că va construi o stație de așteptare a autobuselor de rută și donând în acest scop suma de 5000 lei numerar, bani care au fost înmânați Dlui Eugen Vrabie, reprezentantul cu drept de vot consultativ al candidatului în Consiliul electoral Vîsoca pentru realizarea acestei promisiuni. De menționat că, în cadrul întâlnirii cu observatorii Promo-LEX în data de 30 aprilie

2013 Dna Viorica Vescu a menționat că, această promisiune face parte dintr-un proiect mai larg al partidului – „De la gospodari pentru gospodari”, care a început circa două săptămâni în urmă și prin care partidul și-a propus să susțină financiar câteva comunități de pe întreg teritoriul țării, banii fiind colectați de la membrii partidului. Din spusele Dnei Veșcu, comuna Manta, raionul Cahul, la fel a fost selectată pentru a beneficia de o stație de transport public în cadrul aceluiași proiect.

Un alt caz de oferire a cadourilor electorale a avut loc în localitatea Chetrosu unde candidatul PDM la funcția de primar, Dna Valentina Iachimenco a realizat o donație de materiale de construcție (ciment) pentru biserica din localitate.

Afișe electorale fără însemnele necesare referitoare la tiraj, data și tipografie

În conformitate cu art.64¹ alin.6 Cod Electoral, fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit.

În perioada monitorizată, materiale publicitare (afișe, postere, pliante, banere) fără prezența însemnelor necesare prevăzute la art. 64¹ alin.6 Cod Electoral și fără a fi declarate la capitolul cheltuieli, au fost depistate la următorii concurenți electorali:

- Iachimenco Valentina, candidatul PDM la funcția de primar în comuna Chetrosu și-a afișat posterele cu programul electoral și poza pe panourile destinate agitației electorale. De asemenea, au fost observate și banere cu mesajul “Noi votam Valentina Iachimenco” și sigla PDM întinse între stâlpii de electricitate pe drumul central, la intrarea în satele Chetrosu-Neamț și Todirești.
- În satul Chetrosu-Bîc, lângă traseul Chișinău-Anenii Noi pe un chioșc este plasat afișul concurentului Alexei Ion, candidatul Partidului Politic Partidul Popular din Republica Moldova.
- În satul Olișcani, raionul Șoldănești au fost plasate pe panourile pentru afișaj electoral și au fost distribuite prin sat pliante de agitație electorală în susținerea candidatului PDM, Dl Adrian Svecla;
- În satul Olișcani, raionul Șoldănești a fost observat afișajul electoral al candidatului Garabajiu Teodor, reprezentant al PAD, multiplicat la o imprimantă.
- În satul Vîsoca, raionul Soroca au fost observate afișe electorale ale Dnei Nona Gorceag, candidatul PCRM, multiplicat la imprimantă color
- De asemenea, au fost observate afișele electorale ale Dnei Viorica Vescu, candidatul Partidului Politic Partidul Popular din Republica Moldova la funcția de primar a satului Vîsoca;
- Dl. Marin Buzilă, candidatul Partidului Democrat din Moldova la funcția de primar a satului Vîsoca la fel și-a plasat afișele, posterele electorale pe panourile pentru agitație electorală din localitate.

Utilizarea resurselor administrative

Art.46 al.2 Cod Electoral prevede: „Tuturor concurenților electorali li se oferă posibilități egale în asigurarea tehnico-materială și financiară a campaniei electorale.” La fel, art.47 alin.6 Cod Electoral, prevede că candidații nu pot folosi resursele administrative în campaniile electorale.

În perioada de monitorizare, observatorii Promo-LEX au constatat că, în data de 30 aprilie 2013 drumul central din satul Olișcani, raionul Șoldănești era în reparație, observatorii Promo-LEX menționează că drumul era reparat de către SA „Drumuri Șoldănești”, întreprindere la care Dl. Sveclă Andrian, candidatul PDM la funcția de primar, activează în calitate de mecanic-șef.

Contestații

În perioada monitorizată au fost depuse la organele electorale ierarhic superioare, contestații din partea candidaților electorali ai PCRM din comuna Chetrosu (18.04.2013) și satul Vîsoca (17.04.2013). Ambele contestații au vizat faptul că, Consiliile Electorale de Circumscripție deși au înregistrat candidații respectivi, au refuzat înregistrarea simbolului PCRM – secera, ciocanul și o carte deschisă. CEC a examinat aceste două contestații în ședința din 19 aprilie 2013, în urma dezbaterilor s-a decis sistarea examinării acestor două subiecte și transmiterea către Curtea Constituțională a unei solicitări, prin care CEC să fie informat despre acțiunile întreprinse vis-a-vis de sesizarea unui grup de deputați

privind controlul constituționalității Legii nr. 192 din 12 iulie 2012. Curtea Constituțională, în răspunsul său către CEC din data de 24 aprilie 2013 a informat că, examinarea în ședință publică a sesizării menționate va avea loc la 4 iunie 2013.

La data de 22 aprilie 2013 Președintele organizației teritoriale Anenii Noi a PDM, Dl. Gheorghe Rotaru s-a adresat cu un Demers către Consiliul electoral comunal Chetrosu prin care solicita instalarea panourilor suplimentare în curtea Căminului cultural Chetrosu-Bîc și în satul Todirești, lângă punctul medical și magazinul "Ceban Iurie". Prin Hotărârea nr. 26 din 22 aprilie 2013 Consiliul Electoral comunal a respins demersul ca fiind neîntemeiat, făcând referință la art.47 alin. 7 din Codul electoral și Dispoziția Primarului interimar Chetrosu nr. 13 din 05 aprilie 2013.

La data de 23 aprilie 2013 Comitetul raional Cahul a PCRM și membrul PCRM cu drept deliberativ în Consiliul electoral de circumscripție nr. 27 Manta s-au adresat către Consiliul Electoral nr. 27 și CEC invocând mai multe nereguli în activitatea Consiliului electoral de circumscripție și a primarului în ceea ce privește organizarea și buna administrare a proceselor electorale, solicitând intervenția CEC întru asigurarea respectării alin. 6 art. 35 Cod electoral, schimbarea persoanei degrevate și realegerea președintelui și secretarului Consiliului electoral de circumscripție nr. 27 Manta. Observatorii Promo-LEX vor urmări în continuare cum va fi soluționată această contestație.

E. Finanțarea campaniei electorale

Articolul 38 din Codul Electoral și Regulamentul CEC privind finanțarea campaniilor electorale și a partidelor politice stabilesc condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale. Astfel, conform alin. 2, art. 38 din Codul Electoral, concurenții electorali urmau să deschidă la bancă un cont cu mențiunea "Fond electoral". Totodată, CEC, conform prevederilor Codului Electoral a stabilit prin Hotărârea nr. 1951 din 23 aprilie 2013 plafonul mijloacelor financiare ce pot fi virate în fondul electoral al concurentului electoral la alegerile locale noi.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat că, în perioada de raportare nici un candidat sau concurent electoral nu a deschis cont bancar cu mențiunea "Fond electoral" și nici nu a informat organele electorale despre acest fapt sau despre refuzul deschiderii conturilor respective. De asemenea, nici un concurent electoral nu a declarat săptămânal, într-o publicație de nivel local/regional mijloacele financiare și alte forme de susținere materială de care a beneficiat, așa cum de fapt prevede art. 38, alin. 1, litera "a".

Efortul de monitorizare Promo-LEX se arată îngrijorat de faptul că, deși concurenții electorali nu au deschis conturile bancare cu mențiunea "Fond electoral", aceștia deja au suportat cheltuieli electorale semnificative în teritoriu, în raport cu plafonul aprobat de CEC. Așa cum am arătat și mai sus, concurenții electorali din majoritatea localităților:

- și-au afișat deja postere, banere electorale (în majoritatea cazurilor acestea nici nu conțin date despre tiraj, tipografia care a elaborat materiale etc.)
- au organizat întâlniri electorale la care s-au deplasat cu automobile, inclusiv și cu participarea deputaților, președinților de raioane, susținătorilor
- au organizat concerte electorale,
- au făcut donații semnificative pentru lucrări de infrastructură (stații de așteptare a transportului de rută, reparații biserică, drumuri).

Cu regret, Efortul de monitorizare al Asociației Promo-LEX a constatat că, candidații electorali nu au raportat sub nici o formă veniturile și cheltuielile realizate în campania electorală. Deși mai mulți concurenți electorali, fiind înregistrați în perioada 15-16 aprilie 2013 urmau să prezinte până în data de 30 aprilie 2013 rapoarte financiare consiliilor electorale de circumscripție, practic nici unul nu a făcut acest lucru, încălcând astfel prevederile art. 38 alin. 8 din Codul Electoral și art. 6 din Regulamentul CEC privind finanțarea campaniilor electorale și a concurenților electorali. Astfel, este curios exemplul candidatului PDM la funcția de primar în comuna Chetrosu, Dna Valentina Iachimenco, care în data de

29 aprilie 2013, în loc să prezinte Consiliului electoral de circumscripție raportul financiar pentru primele două săptămâni de campanie, a prezentat un demers prin care informează că nu a avut cheltuieli și că toate cheltuielile au fost suportate de către PDM. Această omisiune este argumentată de candidați prin faptul că partidele politice și nu candidatul propriu zis (spre exemplu la funcția de primar) este concurent electoral.

F. Mass-media locală/regională

Observatorii au sesizat până în prezent un interes și o implicare foarte slabă a mass-mediei locale și regionale în reflectarea campaniei electorale. Ziarul "Socialiștii" a publicat la 12 aprilie 2013 un articol informativ despre alegerile locale noi din 19 mai 2013.

Informare despre concurenți electorali

În ziarul Observatorul de Nord din data de 26 aprilie 2013 a apărut un articol care relatează despre proiectul „De la gospodari pentru gospodari” lansat de către Partidul Popular din Moldova în care se afirmă că, membrii formațiunii au colectat și au donat satului Visoca, selectat pe bază de concurs, suma de 5000 lei pentru construcția unei stații de autobus. Nu este specificat din care fonduri a fost plătită aceasta publicitate electorală.

Ziarul Cahul Expres a publicat în nr. 16 din 26 aprilie, la pagina 10 fotografia Dl. Constantin Păduraru, candidatul PCRM la funcția de primar în comuna Manta precum și tezele principale ale programului electoral al acestuia. Nu este specificat din care fonduri a fost plătită aceasta publicitate electorală.

IV. RECOMANDĂRI

- Organele electorale și concurenții electorali, administrația publică centrală și locală să informeze cât mai pe larg cetățenii care dețin încă pașapoarte de tip ex-sovietic despre necesitatea de a le schimba pentru ași putea exercita dreptul de vot la 19 mai 2013;
- Modificarea cadrului legal și normativ care limitează drepturile alegătorilor urmează a fi efectuată în afara campaniilor electorale și ținând cont de desfășurarea curentă a campaniilor electorale;
- Să fie explicate noțiunile de concurent electoral și candidat în sensul obligației de raportare financiară, implicit și organului la care urmează a fi prezentat raportul financiar respectiv și a specificului alegerilor locale. După caz de operat modificări la Codul Electoral sau prin intermediul regulamentelor elaborate de CEC;
- Să fie fixat termenul în care concurenții electorali urmează să informeze organele electorale despre deschiderea conturilor bancare sau refuzul de a le deschide;
- Organele electorale să ia măsuri față de încălcarea legislației electorale sub aspectul ne-deschiderii contului bancar cu mențiunea "Fond electoral" de către concurenții electorali care au cheltuit resurse financiare în lipsa acestui cont bancar;
- Organele electorale să solicite insistent concurenților electorali să se conformeze cerințelor de raportare financiară;
- Organele electorale să cerceteze cazurile raportate de susținere financiară directă și indirectă a campaniilor electorale desfășurate de concurenți până la 30 aprilie 2013, după caz să aplice sancțiunile corespunzătoare;
- Mass-media națională, locală și regională să participe mai activ la reflectarea alegerilor locale noi din 19 mai 2013, precum și în contextul informării alegătorilor despre imposibilitatea votării în baza pașapoartelor sovietice.